

El periodista cubà Julio César Gálvez va ser un dels 75 empresonats pel govern cubà en l'anomenada Primavera Negra del 2003. El mes de juliol passat va ser alliberat, juntament amb la majoria de companys, i li van permetre de sortir de Cuba. Onze resten empresonats.

“Si t'enfrontes amb Castro, ho pagues amb la presó o la mort”

Vau ser condemnat a quinze anys el 2003 i heu sortit el 2010. El vostre alliberament és signe d'obertura del règim castrista?

—No, en absolut. No ha estat pas la primera excarceració de presoners polítics que fa el règim de l'Havana des del 1959. Passen de sis les excarceracions i les anteriors van ser més nombroses i tot. Perquè hi hagi canvis a Cuba, la primera cosa que ha de passar és que el règim de l'Havana reconegui l'oposició, tant interna com externa; que s'eliminin les lleis que fan possible que, pel simple fet de pensar diferent del discurs oficial, vagis a la presó; i que es decreti una amnistia total de presoners polítics. Després hem de seure tots en una mesa comuna per a parlar i dialogar, a fi de trobar solucions als difícils problemes polítics, socials i econòmics que hi ha a Cuba. Que a Cuba hi hagi llibertat i democràcia.

—Quants presos polítics queden dels empresonats a la Primavera Negra del 2003?

—Encara en queden onze a l'Havana, onze que el govern ha d'alliberar segons els compromisos a què va arribar amb l'Església cubana i el govern espanyol. El termini es va acabar el 7 de novembre i encara estan empresonats. És que pensen continuar retenint-los com a ostatges del seu sistema?

—Quants són periodistes?

—Dels 75 de la Primavera Negra, 26. Dels 11 que queden, 3 són periodistes.

—Cinc dels empresonats a la Primavera Negra van expressar el desig de quedar-se a Cuba. N'han alliberat cap?

—No. Tots continuen presos.

—Creieu que haver expressat la intenció de quedar-se els ha perjudicat? El govern cubà deu haver pensat que els farien més nosa?

—Sí. Fidel Castro ens va empresonar perquè van tenir por que allò fos l'espurna que permetés al poble cubà d'aconseguir la llibertat.

—Per què us van tancar, a vós?

—Per haver dit la veritat. Jo era periodista oficialista fins que em van expulsar, el febrer del 2001. Era director del noticiari de Radio Progreso, una emissora d'abast nacional. El simple fet d'alinejar-me en el costat d'allò que era just em va fer prendre consciència. Per això em van expulsar de la premsa. Automàticament vaig passar a treballar amb la premsa independent. Però al règim de Castro no t'hi pots enfrontar. Si ho fas, ho pagues amb la presó o amb la mort, com desgraciadament li va passar a Orlando Zapata Tamayo [mort el febrer passat després d'una vaga de fam].

—Quin marge de maniobra té la premsa independent?

—La premsa independent cubana ha anat ocupant l'espai que la premsa

oficialista no cobreix. A la premsa oficialista cubana, hi ha tres grans mitjans impresos d'abast nacional: *Granma*, òrgan oficial del Comitè Central del partit; *Juventud Rebelde*, que és el de la Unió de Joves Comunistes; i *Trabajadores*, que correspon a la Central de Treballadors de Cuba. Tots, és clar, sota la direcció del Partit Comunista. Tot allò que al govern l'enuja o no li agrada, simplement no es publica. Aquest és l'espai que la premsa independent ha anat fent-se, a poc a poc, amb tenacitat i esforç, malgrat la persecució.

—Quins serien els mitjans independents?

—La premsa independent té un ventall molt ampli i corresponsals que treballen en empreses d'Espanya, Puerto Rico, Suècia, els Països Baixos o els Estats Units. No diré quin mitjà és millor perquè tots cobreixen aquesta necessitat imperiosa de conèixer. Penseu que el poble cubà no té accés a internet. Però a Cuba hi ha un òrgan de premsa especial que, per molt que vulguin, és impossible de reprimir: és el que anomenem *radio bamba*.

—El boca a orella?

—Sí. I això fa que la població cubana ajudi els periodistes independents, perquè coneixen la gent del barri o el poble on viuen. Tot i que la gent l'ajuda amb por. Té por de la repressió, de la presó, però els ajuda igualment. “No diguis que jo t'ho he dit, però a la cantonada ha passat això”, et diuen. És així com es mostren els problemes, les deficiències i la ineficiència del sistema polític cubà.

—I internet?

—Res. Quan el 2001 vaig ser expulsat de la premsa oficialista, hi havia 666 periodistes a sou de l'estat, però d'aquests només 50 tenien accés directe a internet: directors de diaris, sots-directors, caps d'informació i algun d'aïllat. Bàsicament els que participen cada dia en la mesa informativa, que sempre són els mateixos. El règim de l'Havana té por que els seus mateixos

JORDI PLAY

“A Espanya estem en uns llimbs jurídics. El Ministeri d’Interior encara estudia quina situació ens reconeix. No tenim passaport ni cap document”

periodistes s’assabentin de què passa al món.

—Qui ha lluitat pel vostre alliberament?

—Des d’un bon començament, el martirologi d’Orlando Zapata ha caputllat l’opinió pública internacional sobre què passa a Cuba en matèria de drets humans, però no podem oblidar que les Dames Blanques —aquestes dones que tenen més força i coratge que molts homes cubans—, han desfilat pacíficament setmana rere setmana amb una flor a la mà, sota una pluja d’insults. I els 135 dies de vaga de fam de Guillermo Fariñas, que no sé si és rècord Guinness o no, també van ser fonamentals. Fariñas, conegut per nosaltres com *el Coco*, amb una capacitat intel·lectual i acadèmica amplíssima, es mereixia el premi Sakhàrov que li han concedit enguany. Ho dic perquè s’ha de tenir molta consciència política i social per a lluitar com Fariñas lluita contra un enemic capaç de deixar-te morir de fam només per a guanyar una batalla —no pas la guerra. Per sort, va

transcendir tant a tot el món la lluita de Fariñas, la de Zapata i la de les Dames Blanques, que avui podem ser aquí. Els devem el nostre agraïment etern. I ells poden estar segurs que nosaltres, siguem on siguem, lluitarem perquè a Cuba hi hagi llibertat i democràcia.

—Cap agraïment al govern espanyol?

—El govern espanyol ha estat participant d’un tripijoc que realment ha fructificat, però més que agrair això al govern, he d’agrair al poble espanyol les mostres d’ajuda i suport. A Madrid, a València, a Sevilla i a Barcelona hem rebut mostres de suport extraordinàries de ciutadans anònims.

És cert que el govern espanyol ha participat en el nostre alliberament, però dels acords a què va arribar amb el govern cubà —i dels acords a què va arribar amb nosaltres dos minuts abans de sortir per la porta—, se n’ha desentès fins ara. Alguns de nosaltres encara viuen en un centre d’acollida d’immigrants incomplint els acords. Nosaltres som desterrats polítics.

—Teniu estatus d’exiliats?

—No. Estem en uns llimbs jurídics, aquí. El Ministeri d’Interior espanyol encara estudia, suposadament, quina situació ens reconeix. Per això molts de nosaltres estem en una situació difícil. No tenim passaport ni cap document que ens reconegui res. Només un carnet de sol·licitant. No podem viatjar dins la UE.

—El govern cubà diu que us reconeix com a immigrants. Això vol dir que podreu tornar?

—Mai. Mentre el règim dels Castro sigui al país. El passaport del meu fill, que té cinc anys —i que ara el té el ministeri espanyol d’Interior— diu: “Visa sortida definitiva”. No és veritat que puguem tornar. Tenim les còpies dels nostres expedients penals i les nostres sancions no són ni extingides ni commutades ni amnistiades: continuen vigents.

—Què hi fa i què hi ha de fer la Unió Europea?

—Crec que Europa ha de prendre més consciència de la realitat que

“Fariñas es mereix el premi Sakhàrov. Lluita contra un enemic capaç de deixar-te morir de fam per a guanyar una batalla”

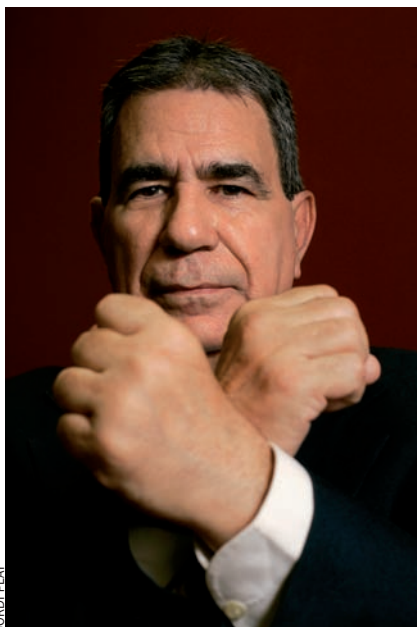
viu el poble cubà. Ja més fa més de cinquanta anys que suporta un totalitarisme brutal. És la primera vegada que veig que el sistema socialista, la primera llei del qual diu que cal satisfer les necessitats creixents de la població, ho acaba fent tot a l'inrevés. El poble de Cuba cada dia pateix més fam, repressió, abandó i oblit. No solament dels seus governants, sinó també de la comunitat internacional. Europa ha de fer possible que la població dels seus països prengui més consciència de què passa a Cuba. És fonamental.

—**La UE no ha canviat de posició respecte a Cuba però ha encarregat a l'alta representant, Catherine Ashton, que mantingui contactes amb Cuba per a mirar d'“explorar possibles avenços en les relacions bilaterals”.**

—La missió de Catherine Ashton és difícil i complexa. Però li demanem que no s'entrevisti només amb les autoritats cubanes, sinó també amb els opositors polítics, siguin on siguin: a Espanya, a Rússia o al Congo. És important que sàpiga les opinions dels diversos sectors de cubans. Així en podrà tenir una visió més àmplia i completa.

—**La flexibilització comercial no pot beneficiar Cuba?**

—No. Seria com sempre. No és la primera vegada que el règim de l'Havana fa canvis i obertures polítiques. No és la primera vegada que deixa anar presos polítics. Però han canviat gens les condicions de vida del cubà? Gens. La llibreta d'abastament ara és de racionament, la vida és més cara, no hi ha mitjans per a subsistir i el poble cubà depèn d'un règim desfasat arreu del món. A Cuba no hi ha socialisme, hi ha totalitarisme. Perquè hi hagi canvis, el govern ha de reconèixer l'oposició sigui on sigui, derogar les lleis que fan il·legal la dissensió i aprovar una amnistia per a tots els presos polítics. Només amb aquests tres punts podem dir que hi ha canvis. Després seurem i parlarem sense atrinxeraments ni de dretes ni d'esquerres per a trobar solu-

JORDI PLAY

cions als problemes, socials i polítics, de Cuba.

—**El bloqueig dels EUA reforça la posició hermètica del règim castrista?**

—Fa cinquanta anys que els Castro fan servir el bloqueig i el fet que l'enemic són els Estats Units. I només han aconseguit que la població cubana vegi en els EUA un país de grans possibilitats per al desenvolupament. D'aquí ve l'èxode de cubans cap als EUA.

—**Quines han estat les pitjors conseqüències de la revolució castrista?**

—La millor cosa de la revolució ha estat la pitjor per a ella mateixa. Ha tractat d'ensenyar a llegir i escriure —que, evidentment, és un deure de qualsevol govern amb els seus ciutadans— a tot un poble. Quan ningú no sap llegir, el poble ignora què passa al seu voltant. Per molt que el poble cubà visqui en una doble moral, obligat per la por i la repressió, el ciutadà aprofita al màxim la mínima oportunitat per a desertar en qualsevol país on viatgi, sigui en missió humanitària, governamental o esportiva. Ara hi ha una comunitat cubana a l'exterior que és poderosa. El dia que a Cuba hi hagi lli-

bertat i democràcia, aquesta comunitat pot ser de gran ajuda per al desenvolupament del país.

—**I quins avantatges ha tingut la revolució per al poble cubà?**

—Allò que en diuen els grans èxits de la revolució cubana —l'educació, la sanitat i l'esport— han començat a declinar vertiginosament aquests últims anys. A començament d'any van morir més de cinquanta persones ingressades a l'Hospital Psiquiàtric de l'Havana per maltractaments, abandó, manca d'atenció. El ministre de Salut Pública va ser destituït, tot i que no van dir per què. Els casos de corrupció de figures de la política i l'administració —alguns són a la presó i alguns altres han estat substituïts per militars d'alta graduació— signifiquen que el germen de la revolució verd oliva —aquella que molts vam somniar que milloraria Cuba i l'Amèrica Llatina— ha esdevingut una gran mascarada.

—**Vós vau confiar en la revolució?**

—Sí. Ens ha passat a molts. No em vull comparar amb Mario Vargas Llosa, però ens ha passat a molts. Quan va haver-hi la revolució cubana, els països sud-americans eren farcits de dictadures militars, i ara Cuba és la gran decepció.

—**L'obertura és possible amb Raúl Castro de president?**

—No. En absolut. Raúl Castro sempre ha estat poca cosa. Des de l'assalt a Moncada. Tampoc al *Granma* no era el segon, potser era el cinquè. En el triomf de la revolució no era ministre, era un més. Però els líders carismàtics del poble cubà van anar caient. Com Camilo Cienfuegos, que va desaparèixer sense deixar cap senyal. El *Che* també feia nosa. Era un mal exemple i se n'havia d'anar. I se'n va anar a combatre a Bolívia. Fidel es va treure de sobre tot aquell que li pogués fer ombra. Qui queda? Raúl. Raúl és president dels consells d'estat i de ministres, però cal recordar que l'article 5 de la Constitució de la República de Cuba estableix que el Partit Comunista de Cuba és l'òrgan rector de l'economia, la política i la societat a Cuba. Com que Raúl no és el primer secretari, no és ell qui talla el bacallà. Continua essent Fidel, el qui mana a Cuba.

Àlex Milian